Új szakszervezeti együttműködés született

Öt dudás is jól megfér egy csárdában

A munkavállalók alapvető és közös érdekeinek képviseletére „találták ki" a szakszervezetek a *munkavállalói kerekasztalt*, mely Csongrád megyében *23 tagot* – konföderációk és tagszervezetek képviselőit – tömörít. Ezen érdekegyezető fórum munkájában nem vesz részt az *Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés* megyei szövetsége és a *Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájának* itteni képviselete. Az érdekegyezetésnek értelmet ad, hogy a munkavállalók, a munkáltatók és az önkormányzat képviselői megyénkben egyedül Szegeden ülnek rendszeresen egy asztalhoz. Ez *a Szegedi Érdekegyezető Tanács (SZÉT)*, ahol a három oldal képviselői lényeges kérdésekben egyeztik álláspontjukat. A Csongrád Megyei és Szeged Városi Munkavállalói Kerekasztal tegnap délutáni összejövetelén például a szegedi közgyűlés csütörtöki, rendkívüli ülésén napirendre kerülő témát, az 1993-as tervkoncepciót vitatta meg, hogy az így kialakult álláspontot a SZÉT mai találkozóján ismertethessék.

Mint arról beszámoltunk, az Országos Érdekegyezető Tanácsban résztvevő *hat országos szakszervezeti könföderáció október 27-én megállapodott* az együttműködés minimális feltételrendszeréről. Ezt az országban először Csongrádban „fordították le" megyei szintre. Itt ugyanis a megyei képviselettel rendelkező szakszervezeti konföderációk képviselői, valamint a megyei képviselettel nem rendelkező, de országos könföderációhoz tartozó szakszervezetek képviselői *közül öt tegnap kijelentette: kész az együttműködés szervezett formáinak megteremtésére.* Az Autonóm Szakszervezetek Országos Koordinációjához, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségéhez, a Munkástanácsok Országos Szövetségéhez, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumához, a Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetséghez tartozó szakszervezetek a megyében és Szegeden *rendszeresen tájékoztatni fogják egymást a területükön kialakult konfliktushelyzetről; koordinálják a megyei szintű közös és általános megmozdulások, fellépések rendszerét;* konfliktushelyzetekben *jószolgálati tevékenységet* nyújtanak; általános megmozdulás esetén *információ-hírláncot építenek ki.* Az együttműködés alapelveit elfogadó érdekképviseletek nem tesznek olyan egyoldalú lépéseket, melyek veszélyeztetik egy másik szervezet autonómiáját, nem folytatnak egymás ellen negatív kampányt, s nem ítélik meg az aláírók között nem szereplő szervezeteket.

Ú. I.

MÁV kontra Versenyhivatal

Félmillió forintra bírságolta a Gazdasági Versenyhivatal tanácsa keddi ülésén a MÁV-ot, mivel ez év július 1-jével bevezetett, az árufuvarozáshoz kapcsolódó folyószámla szerződéseiben indokolatlanul egyoldalú előnyt kötött ki. A Magyar Államvasutakat e magatartás gyakorlásától eltiltotta a tanács. A vizsgálatot, melynek eredményeként a szóban forgó döntés született, *a Csongrád Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat, a Nagykőrösi Konzervgyár és a Vegyépszer* kérésére indították.

Az indokolatlan előnyszerzés abban mutatkozott meg, hogy a MÁV a vállalatokkal kötött szerződés keretében igen alacsony kamatszázalékot állapított meg, s ezt csak erőfölénye alapján tudta azokkal elfogadtatni.

Gyere ide Európa, gyere nagyvilág!

A Világ Utcája

A napokban alakult meg Szegeden „A Világ Utcája Kft.", amelynek alapítója, Apró Juhász János, fordított az utóbbi időszak politikai-társadalmi közhely-szlogenjén, mely szerint mi haladunk Európa felé. Teremtsünk olyan körülményeket, hogy Európa – de akár a nagyvilág is – azt érezze, otthon van nálunk, ezért a Tiszától kettéoszott Szeged kulturális és gazdasági „féloldalasságát" oldandó, Újszegedre nagyléptékű üzleti-szellemi központ létesítését hirdette meg.

A város vállalkozó szellemű szakemberei, elfogadván a koncepció célját, gazdasági társaságba szövetkeztek a nagyszabású terv, A Világ Utcája program fővállalkozásban történő megvalósítására.

A kezdeti szakaszban tartó vállalkozás időben az expóhoz, távlatokban Szeged regionális szerepkörének kiteljesítéséhez kapcsolódva a hazai és külföldi befektetők részvételére számít. Az alakulás óta rendkívüli az érdeklődés határainkon kívülről is.

Hogy részleteiben mit jelent és mit kínál A Világ Utcája, az első nyilvános bemutatkozásán, november 27-én délután 2 órakor a Csongrád megyei önkormányzat nagy tanácsterében (Szeged, Rákóczi tér 1.) ismerheti meg mindenki, aki részt vesz a nagyközönség számára is nyílt konferencián.

A tömeges munkahelyteremtéssel csábító befektetési lehetőséggel és a vidék rangjának és önbecsülésének növelésével együttjáró nagyléptékű tervezet építészeti arculatában a sajátosan új magyar stílus megteremtőjének, Makovecz Imrének szellemiségére épül. Létrehozásában a helyi és külső vállalkozók, tervezők, gyártók, kivitelezők, üzletemberek közreműködése lehet meghatározó.

IGRICZI ZSIGMOND

DM PROGRAMAJÁNLAT

MA

KÉZMŰVES FOGLALKOZÁSON gyertyaöntés lesz 14.30–16 óráig a Szászszorszép Gyermekházban.

A KIS VALENTINO című magyar filmet vetítik 15 órától a Dugonics moziban (Kossuth L. sgt. 53.).

MADARÁSZ-KLUB 18 órától a BBMK Belvárosi Klubjában A görög szigeteken jártam címmel. Előadó Almási Éva.

VIDEO-KLUB 18 órától az ifjúsági házban, ahol a Hair című filmet vetítik.

TANÁRI HANGVERSENY. Zenés szemelvények a Brehm lexikonból címmel adnak hangversenyt a JGYTF Énekzene Tanszék tanárai 19 órától a főiskola B. épület II. emelet 232-es termében.

TÁRSASTÁNC–HÁZ 20 órától a Tamási Áron Szabadidőközpontban. Táncot tanít: Lázár György.

HOLNAP

SZEGED A TISZA GYÖNGYSZEME című videofilm bemutatója lesz a Somogyi-könyvtárban 11 órakor a Souvenir Bt. szervezésében. Bevezetőt mond: dr. Ványai Éva alpolgármester.

ÁLTALÁNOS ISKOLAI BÉRLETI HANGVERSENY 12.30 órától az Arany János Általános Iskolában, 15.30–tól a Konzervatóriumban: A zene mélységei címmel. Közreműködnek: Bazsinka József (tuba), Sztankov Iván (nagybőgő), Schwimmer János (ének), Miklós György (zongora). Műsoron: Arban-, Lorenziti-, Bach-, Fischer-, Rachmaninov, Saint-Saens-, Mozart-, Dubrovay-, Csemiczky-, Pederson-, Muszorgszkij- és Monti-művek szerepelnek.

TUDNI ILLIK, HOGY MI ILLIK általános iskolásoknak 14.30–16 óráig a Szászszorszép Gyermekházban.

AZ IFJÚSÁGI HÁZBAN: KINCSKERESŐ KLUB irodalomkedvelő általános iskolásoknak 14.30–16.30 óráig. ALBA KLUB 18 órától, PHIILADELPHIA JERRY RICKS blues koncert 19 órától.

SZÍN-JÁTÉKOS illemtan stúdió általános iskolásoknak 16 órakor, középiskolásoknak 18 órakor a BBMK Belvárosi Klubjában. Vezeti: Dalnoky Zsóka.

A SZŐREGI MŰVELŐDÉSI HÁZBAN, a Nyugdíjas Klub 16 órától tartja zárófoglalkozását.

KÓRUSHANGVERSENYT RENDEZNEK Kodály Zoltán tiszteletére a Gutenberg János Általános Iskolában (Gutenberg u. 25.) 17 órai kezdettel. A programban szerepel a Szegedi Pedagógus Női kar, a Gutenberg János Általános Iskola énekkara, Kodály- és Mozart-művekkel.

ÉLETÜNK KEZDETE. SZERELEM, SZEXUALITÁS címmel beszélgetés dr. Takács Katalin pszichiáterrel az Ortutay Kollégiumban 17 órakor (Boldogasszony sgt. 24-26.), ahová az érdeklődő középiskolásokat várják.

A ROLAND CÉG HANGSZERBEMUTATÓJÁT ÉS PIERROT koncertet rendeznek a MÁV–Nevelőotthonban. Bővebb felvilágosítást a KÖZÉP-PONT-ban (Takaréktár u. 2.). Telefon: 321-103.

SASFÉSZEK ROCK AND ROLL KLUB működik a Juhász Gyula Művelődési Központban 19–21 óráig.

A WEINER LEÓ KAMARAZENEKAR – Amerikai estje – a Nemzeti Filharmónia rendezésében a Deák Gimnáziumban 19.30 órakor. Vezényel: Wéninger Richárd. Közreműködik: Perényi Eszter (hegedű), Anton Niculescu (cselló), Maczák János (klarinét). Műsoron: Copland-, Barber-, V. Herbert-, és Bernstein-művek szerepelnek.

A 6 KÉZ EGYÜTTES koncertje a Tamási Áron Szabadidőközpontban 20 órától.

NOSZTALGIA-BULI a JATE-klubban 20 órától. Házigazda: Poór Zsolt.

Csernobil utóhatásai Szegeden

Némi akasztófahumorral szólva, Csernobil utóhatása nálunk a népkonyhákon tálalt mérhetetlen számú salátában volt anno mérhető. Nem vette külhonban senki, adták hát nekünk vég nélkül a sugárfertőzöttnek mondott zöldet. Kínunkban vicceket gyártottunk a veszedelemről. Ki tudta, mennyi sugáranyag és miféle kárt okozott akkor bennünk s az utódainkban. A salátás-korszakban nem gondoltuk, hogy Szeged lesz majdan a központja a csernobili katasztrófa genetikai utóhatásait vizsgáló nemzetközi kutatásoknak.

Hosszú története van annak, hogy így lett. Két órán keresztül csak a „készülődést" mesélte *Szentesi István, a Humán Genom Kutató Kft.* vezetője. A délelőtti beszélgetés leíró részét drámai fordulatot hozó második felvonás követte. Mint kiderült, a korábbi híradásokkal ellentétben ma minden jel arra utal, hiába volt az évekig tartó szervezés, előkészítés. A start pillanatában kérdésessé vált a szegedi nemzetközi kutatóközpont léte, az érdemi kutatómunka beindítása.

A sejtés jó volt

A szegediek igencsak előrelátók voltak, s tudósi precizitással kezdtek a génkutatási program és a központ megszervezéséhez. Valamikor a '80-as évek végén merült fel a kérdés Szentesi Istvánban: létezik-e olyan humángenetikai téma, amelynek kutatásába ez az ország még idejekorán bekapcsolódhat. A nemzetközi irodalom alapján akkor már látható volt, hogy a teljes emberi génkészlet tanulmányozása hamarosan előtérbe kerül, így hát a néhány fős szegedi csapat e területen kezdett „keresgélni." Pár évvel később Amerikában indítottak el az emberi génállomány teljes feltérképezését célul kitűző programot, éppen annak eldöntésére, ami eleddig még nem sikerült, nevezetesen hogy a sugárfertőzés visszafordítható, avagy visszafordíthatatlan károsodást okoz az emberi génállományban. A már korábban is ez irányba kutató szegedi csoport jelezte hát bekapcsolódási szándékát az amerikai programba. Ám a program elindítója, az USA, csak az esetben volt hajlandó a magyar kutatást is finanszírozni, ha a magyarok olyan fontos témát választanak, ami több ország számára egyaránt fontos. Ezért vállalták a szegediek a génállomány kutatásán belül, konkrétan a csernobili katasztrófa genetikai következményeinek vizsgálatát, kutatását, hiszen az ezzel kapcsolatos információk több országot érintenek.

Miután a szegedi Humán Genom kutatócsoport hivatalos megbízást kapott a csernobili katasztrófa utóhatásainak vizsgálatára, a különböző országok ebbéli kutatási eredményének összegzésére, a világ valamennyi nagy genetikai központja a szegediekhez kapcsolódik e kutatásokban. A japánok, az amerikaiak, a franciák, az angolok génkutató intézményei mellett az egykori szovjet köztársaságok – Ukrajna, Oroszország, Belorusszia – is csatlakozott a kutatási programhoz. A Kijevi Sugárbiológiai Intézet, a minszki Zaharov kutatóközpont és a moszkvai Humán Ökológia Genetikai Problémáinak Intézete a szegediek rendelkezésére bocsátja a '86 óta létező, Csernobillal kapcsolatos vizsgálati anyagait. Nemzetközi megállapodás született arról, hogy a programban résztvevő különböző munkacsoportoknak mi a feladatuk. A kutatási program az októberi szegedi egyeztető konferenciát követően be is indulhatna, ha...

...ha nem állna a tönk szélén a szegedi kutató kft.

Mit dobunk ki az ablakon?

– Mi is történt az évek óta szervezkedő kutatócsoporttal, éppen akkor, amikor egy nemzetközi koordináló kutatóközpontként kezdhetné meg tevékenységét? – tettem fel a kérdést Szentesi Istvánnak, akivel, szándékom ellenére, nem a mindannyiunkat érdeklő csernobili kutatásokról válthatunk szót, hanem mindennek akadályairól.

– Pengeélen táncolunk, hiszen csak ígéretünk van arra, hogy kapunk pénzt a kutatómunka kezdéséhez. Amennyiben ezt Magyarország nem finanszírozza, akkor egy, a magyarok irányításával folytatandó nemzetközi kutatási programot dobunk ki az ablakon.

– Miért a magyar költségvetésnek kellene anyagilag finanszíroznia egy nemzetközi kutatási programot?

– Az alapok, az infrastruktúra biztosítása lenne a mi, hogy úgy mondjam, nemzeti feladatunk. A kutatási program beindulását követően, amikor már a célprogramok futnak, megkapjuk a külhoni segítséget. Több millió dollár lenne az első évi kutatási támogatás. Egyet azonban tudomásul kell vennünk: hogy egy nemzetközi programban való részvételhez saját nemzeti beruházás is szükségeltetik, azaz a start feltételeinek biztosítása nélkül eljátsszuk a részvétel lehetőségét.

– Mennyi pénz kellene az alapkeretek megteremtéséhez?

– Az épület megvásárlásához 137 millió, a laborműszerek beszerzéséhez 200 millió, a folyamatos működtetéshez, azaz a rezsihez 100 millió forintra van szükségünk. Pillanatnyilag ott tartunk, hogy mindössze 20 ezer forintunk van a páncélszekrényben. Hónapok óta nem tudjuk fizetni a telefonszámlánkat, már lefoglalták a számítógépeinket, és hadd ne soroljam tovább katasztrofális anyagi helyzetünket.

Visszafordíthatatlan?

– Mindeddig – hiszen nem ma kezdték működésüket – ki finanszírozta kutatómunkájukat?

– Volt egy szponzorunk, aki fedezte költségeinket: az épület bérleti díját, a rezsit, kísérleteinket, vizsgálatainkat. Ő mára tönkrement, de ha nem így lenne, akkor sem vállalhatná tovább egyszál maga e nagyszabású – a korábbi ígéretek szerint kiemelt kormányprogramként kezelendő – kutatás finanszírozását.

– Az önök kutatási programja végeredményben arra kíváncsi, hogy visszafordíthatatlan avagy még visszafordítható károsodás érte Csernobil sugárától az emberi génállományt. Mi történik, ha a kutatók kiderítik, hogy irreverzibilis a génsérülés.

– Erre a kérdésre a genetikusok most azt válaszolják: génsebészeti beavatkozással gyógyítható a génsérülés a jövőben. Ám gondoljuk csak végig, hogy milliárd évekig tartott, amíg a biológiai evolúció „kitermelte" azt az optimális génösszetételt, amit embernek nevezünk. A mindössze két-három évtized alatt kifejlesztett molekuláris biológiai módszerekkel óriási kockázatot jelent beavatkozni eme bonyolult, évmilliárdos génkészletbe. A mi kutatási programunk viszont arra törekszik, hogy megtaláljuk azokat a védekezési trendeket, amelyek a súlyosan károsító körülmények mellett mozgósíthatók, illetve megtaláljuk azokat a fiziológiás beavatkozási lehetőségeket, amelyekkel a gének védekező mechanizmusai felerősíthetők, a sugárfertőzéssel szemben fokozottan működtethetők.

– Egyelőre azonban, úgy tűnik, „nem fenyeget" mindezek kiderítésének veszélye.

– Így igaz, ha az általunk kért financiális alapokat nem biztosítják, akkor ki kell válnunk e nemzetközi kutatóprogramból.

– Kiktől várják a támogatást?

– Mindenekelőtt kormányzati támogatásra, valamint a Magyar Tudományos Akadémia és az Országos Fejlesztési Bizottság anyagi segítségére várunk.

KALOCSAI KATALIN